

Pedagogisch medewerkers, gastouders en ouders hebben hetzelfde doel als het gaat om de ontwikkeling van kinderen: zorgen dat kinderen zich prettig voelen en ze zo veel mogelijk kunnen ontdekken en leren. Een goede samenwerking tussen ouders en opvang kan dit nog eens versterken. Maar welke invloed heeft de betrokkenheid van ouders bij de opvang nu precies op de ontwikkeling van hun kind? En wat kun je doen om de samenwerking te versterken?

Planmatig werken aan ouderbetrokkenheid

Vooruit met ouders!

Verschillende vormen

Ouders spelen natuurlijk een onmisbare rol in de gehele ontwikkeling van hun kind, zowel op fysiek en sociaal-emotioneel vlak, als op het gebied van spelen en leren. Als een kind naar de kinderopvang gaat, is het daarom ook belangrijk dat zijn of haar ouders betrokken zijn bij wat er gebeurt op de locatie en wat hun kind doet op de groep. Dat kan op verschillende manieren. Kranenburg en Van Eijden (2010) noemen de samenwerking met ouders 'partnerschap' en onderscheiden hierin vijf vormen:

- **Informeel** partnerschap gaat over de hulp van ouders bij informele activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan helpen tijdens een uitje of een feestmiddag, of bij klussen in en om de locatie.
- **Formeel** partnerschap betreft de

formele betrokkenheid van ouders. Het gaat bijvoorbeeld om deelname aan de Medezeggenschapsraad of Ouderraad, of om formele stukken die aan ouders gegeven worden, zoals het pedagogisch beleidsplan.

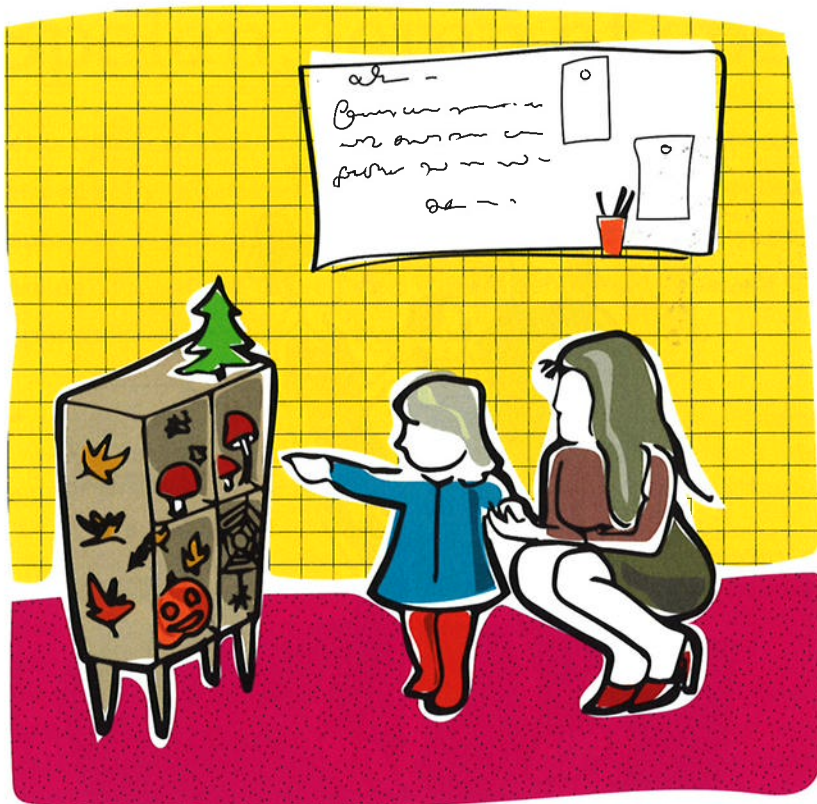
- **Didactisch** partnerschap is gericht op het ondersteunen van de cognitieve vooruitgang van kinderen. Pedagogisch medewerkers bespreken met ouders bijvoorbeeld de vooruitgang in de cognitieve en taalontwikkeling van hun kind. En ze wisselen met ouders van gedachten over hoe zij hun kind hierin thuis (spelenderwijs) kunnen stimuleren.
- **Pedagogisch** partnerschap is gericht op de sociaal-emotionele ontwikkeling en het gedrag van kinderen. Afstemming tussen pedagogisch medewerkers en ouders over de

opvoeding van een kind is hierbij belangrijk.

- **Maatschappelijk** partnerschap gaat ten slotte over de rol van de kinderopvang in de wijk: samenwerken met anderen (zoals scholen of andere locaties, buurthuizen, de bibliotheek of speeltuin- of sportverenigingen) om te zorgen dat ook deze wisselwerking er aan bijdraagt dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Zichtbare partners

Als het gaat om ouderbetrokkenheid, wordt vaak in eerste instantie gedacht aan formeel en informeel partnerschap. Deze zijn namelijk goed zichtbaar: je ziet hoeveel ouders actief deelnemen aan formele activiteiten of wie er helpen bij informele activiteiten. Maar deze vormen van partnerschap gaan ►

eigenlijk over de betrokkenheid van ouders bij de opvang, en niet bij (de ontwikkeling van) hun kind. Wetenschappelijk onderzoek heeft dan ook aangetoond dat dit soort activiteiten niet bijdragen aan een beter welbevinden van kinderen of hun ontwikkeling bevorderen.

Thuis betrokken

De pedagogische en didactische betrokkenheid van ouders thuis, is voor kinderopvangprofessionals minder goed zichtbaar. Meestal worden deze meer indirect duidelijk, bijvoorbeeld door een gesprek met een ouder of een verhaal dat een kind in de groep vertelt. Onderzoek heeft laten zien dat juist deze vormen van ouderbetrokkenheid bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen. Samenwerking op pedagogisch en didactisch vlak blijkt met name een positief effect te hebben op de cognitieve ontwikkeling, het welbevinden en de sociaal-emotionele groei van kinderen (zoals hun zelfvertrouwen en gedrag).

Iedereen aan de slag!

Je kunt de pedagogische en didactische samenwerking met ouders versterken door hun praktische ideeën te geven. Het helpt vooral als die ideeën laagdrempelig

zijn, zodat ouders er thuis eenvoudig en spelenderwijs mee aan de slag kunnen. Dat hoeft niet altijd op een formele manier, zoals tijdens een informatiebijeenkomst of het 10minuten-gesprek, of via een officiële brief. Een begeleidster geeft voorbeelden: 'Wij posten knutselideeën en voorleestips in onze besloten Facebookgroep. En we maken elke dag wat foto's van activiteiten. Aan het einde van de dag tonen we die in een digitaal fotolijstje. De kinderen vinden het hartstikke leuk om de foto's bij het ophalen aan hun ouders te laten zien en hun te vertellen wat ze hebben gedaan die dag.' Ouders vinden het prettig om inzicht te krijgen in wat hun kind op de opvang doet. Het geeft hun vaak eenvoudige ideeën over hoe ze hier thuis op kunnen voortborduren. Ook voelen ze zich hierdoor competent in het (spelenderwijs) stimuleren van de ontwikkeling van hun kind.

Voorbeelden van activiteiten die de pedagogische en didactische samenwerking met ouders versterken

Pedagogisch

- De dagstructuur ophangen in de groep en ouders hier op wijzen of hun kind er over laten vertellen.

- Samen met een ouder afstemmen over de zindelijkheidstraining thuis en op de opvang.
- Een themabijeenkomst waarbij ouders op een interactieve manier met elkaar en met pedagogisch medewerkers of gastouders van gedachten kunnen wisselen over wat er op een bepaald opvoedingsvlak gebeurt in de opvang en hoe dat thuis gaat.

Didactisch

- Het huidige thema ophangen op een zichtbare plek in de gang. Hierbij kun je kort noteren wat voor soort activiteiten de kinderen in de groep doen en hoe ouders hier thuis ook aandacht aan kunnen besteden (zoals een uitje in de buurt dat hierop aansluit of met een eenvoudig taalspelletje).
- Tijdens een informatieavond aan ouders laten zien hoe ze thuis interactief kunnen voorlezen aan hun kind. Of hen informeren hoe ze een geschikt boek voor hun kind kiezen.
- Een film maken op de groep van het verloop van de dag op de opvang en de verschillende activiteiten. Deze kun je tijdens een ouderavond laten zien. Over de activiteiten kun je met elkaar van gedachten wisselen: wat leren kinderen hier van? En wat doen ouders hier thuis mee?
- Ideeën geven om tijdens dagelijkse bezigheden de spelontwikkeling en woordenschat te stimuleren (zoals zingen en rijmen, of tellen en benoemen tijdens de was en het boodschappen doen).

Doelgericht te werk gaan

Wanneer je de samenwerking met ouders

‘Wat bleek? Wij richtten ons vooral op de informele betrokkenheid en deden nauwelijks iets aan de pedagogische betrokkenheid!’

wilt versterken, is het belangrijk om doelgericht te werk te gaan. Voordat je activiteiten bedenkt die de ouderbetrokkenheid bevorderen, is het belangrijk om eerst te bepalen wat je als opvanglocatie belangrijk vindt. Op welke vorm van ouderbetrokkenheid wil je vooral inzetten? En vallen de huidige activiteiten onder die vorm? Een manager vertelt over een teamvergadering waarin de samenwerking met ouders uitgebreid werd besproken: ‘Wij bepaalden met elkaar onder welke categorieën onze toenmalige activiteiten vielen. Wat bleek? We richtten ons vooral op de informele betrokkenheid en deden nauwelijks iets aan de pedagogische betrokkenheid. Terwijl we dát juist belangrijk vinden!’

Samen afstemmen

Om werkelijk met ouders samen te werken, is het van belang dat het aanbod aansluit op hun vragen en behoeften. ‘Maar’, zegt een begeleidster, ‘het is soms lastig om in te schatten waar ouders nu behoefte aan hebben. Organiseer je iets, dan is de opkomst heel laag. En doe je niets, dan wordt er om gevraagd...’ Wat hierbij kan helpen, is het in kaart brengen van de ouderpopulatie. Wat is er bekend over de achtergrond van ouders (bijvoorbeeld over hun opleidingsniveaus en culturele achtergronden)? Deze informatie biedt soms aanknopingspunten voor hun vragen of behoeften. Het is natuurlijk vooral raadzaam om ouders hier ook specifiek naar te vragen. ‘Wij bespraken het aanbod en de behoeften samen met het team én ouders. Zo werd ons heel veel duidelijk!’ vertelt de begeleidster.

Stevig beleid

Door eerst de vragen en behoeften van ouders en het huidige aanbod van activiteiten in kaart te brengen, en vervolgens te bepalen wat dit betekent, een heldere visie op te stellen en ten slotte activiteiten te bedenken die hier op aansluiten, ga je planmatig aan de slag met ouderbetrokkenheid. Dat is een voortdurend proces: ‘Het is belangrijk om te blijven investeren in ouderbetrokkenheid. Daarom volgen wij de effecten van ons beleid over een langere periode’, vertelt een manager. Want met een gerichte uitvoering van een stevig beleid op ouderbetrokkenheid help je kinderen samen vooruit! ◀

Vier aandachtspunten!

- Ouderbetrokkenheid vormgeven en uitvoeren in een opvang is een **veranderproces**. Het gesprek voeren in het team, draagvlak creëren en de tijd nemen voor uitwisseling is essentieel. Weerstand en andere

hobbels moeten aandacht krijgen, net als leerzame ervaringen uit het verleden.

- Voor het slagen van het beleid is het belangrijk dat er **voldoende aandacht voor positieve ervaringen en kansen** is. Het geeft energie en vertrouwen in de toekomst als niet alleen wordt besproken wat lastig is, maar vooral ook wat goed werkt.
- Wacht niet met het praten met ouders totdat het (nieuwe) ouderbeleid vaststaat. Blijf **vanaf de start tot tijdens de uitvoering in gesprek met ouders**, om tot een breed gedragen beleid en een goed werkend proces te komen.
- Sommige pedagogisch medewerkers voelen zich niet voldoende competent in de omgang met ouders. Denk daarom ook aan de **professionalisering van het team**.

Planmatig samenwerken met ouders

Het boek *Samen vooruit* en het bijbehorende begeleidingsaanbod bieden handvatten om planmatig aan de slag te gaan met het opstellen van een beleid op ouderbetrokkenheid. Ook biedt het aanknopingspunten om een visie te vormen, achtergrondinformatie om een richting te kiezen en praktische ideeën om het beleid uit te voeren. Kijk voor meer informatie op www.cedgroep.nl

